

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

3. Miejscowość

ŁABĘDZIÓW

1. Nazwa

**KRZYŻ PRZYDROŻNY WYKONANY Z WYKORZYSTANIEM
POZOSTAŁOŚCI Z CZASÓW II WOJNY ŚWIATOWEJ**

2. Czas powstania

**PRAWDOPODOBNIENIE LAT
50. XX WIEKU**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

Widok ogólny krzyża od strony południowej.

Zwieńczenie krzyża z widoczną łuską oraz gwintem.
Widok od północy.

Niemiecka armata przeciwpancerna 7,5 cm PaK 40.

4. Adres

**50 METRÓW NA ZACHÓD OD
SKRZYŻOWANIA ULIC
DŁUGIEJ I RADOMICKIEJ**

5. Przynależność administracyjna

Województwo: ŚWIĘTOKRZYSKIE

Powiat: KIELECKI

Gmina: MORAWICA

6. Formy ochrony

Obiekt ujęty w Programie Opieki nad
Zabytkami dla Miasta i Gminy
Morawica na lata 2025 – 2028.

W konstrukcji krzyża wykorzystano elementy uzbrojenia pochodzące z czasów II wojny światowej, które kontekstowo wpisują się w przebieg bitwy pancerniej jaka rozegrała się w okolicach Morawicy w styczniu 1945 r. Krzyż wykonany jest z lufy od niemieckiej armaty przeciwpancernej PaK 40 7,5 cm (skrót PaK pochodzi od słowa Panzerabwehrkanone –co oznacza armata przeciwpancerna). W lufie brak jest hamulca wylotowego, który nakręcany był na widoczny gwint. Hamulec miał na celu zmniejszenie odrzutu broni. Wykorzystując gazy prochowe powstające w wyniku wystrzału, hamulec wytwarzał siły o przeciwnym zwrocie niż siła wywołująca odrzut. Zwieńczenie krzyża stanowi łuska dużego kalibru do której zamocowane są ramiona krzyża. W dolnej części widoczne jest miejsce, gdzie mocowana była komora zamkowa, co świadczy o tym, iż użyta armata była niekompletna.

Według relacji mieszkańców krzyż został postawiony w intencji powrotu do domu wywiezionych w czasie wojny na roboty przymusowe do Niemiec mieszkańców Łabędziowa.

W pobliskim lesie od grudnia 1944 r. do 12 stycznia 1945 r. stacjonował 2 Pułk Pancerny – Panzer (Regiment 2) z 16 dywizji pancerniej Wehrmachtu wyposażony w 57 czołgów tego typu. W okolicach Łabędziowa w dniach 13-14 stycznia 1945 r. nacierały wojska radzieckie wchodzące w skład 6 korpusu zmechanizowanego 4 armii pancerniej. Podczas natarcia część znajdujących się w okolicy wojsk niemieckich została okrążona w lesie pomiędzy Łabędziowem a Radomicami. Drogę odwrotu na zachód uniemożliwiała rzeka Czarna Nida. W wyniku tych zdarzeń część wyposażenia niemieckiego zostało porzucone w okolicznych lasach.

Obiekt od kilku lat nie odnawiany. Wymaga pomalowania. Wieńcząca krzyż łuska z widocznymi ogniskami korozji.